

Forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for operasjonssykepleie

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 31.01.2020 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 annet ledd.

Kapittel 1. Virkeområde og formål

§ 1. Virkeområde og formål

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir operasjonssykepleierutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for operasjonssykepleierutdanning på 90 og 120 studiepoeng.

Forskriften skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

§ 2. Formål med utdanningen

Operasjonssykepleierutdanning bygger på bachelorutdanning i sykepleie eller tilsvarende og norsk autorisasjon som sykepleier. Fullført operasjonssykepleierutdanning på 120 studiepoeng gir mastergrad i operasjonssykepleie og kvalifiserer for arbeid som operasjonssykepleier. Kandidater som avslutter utdanningen etter 90 studiepoeng, har fullført videreutdanning i operasjonssykepleie og kvalifiserer også til arbeid som operasjonssykepleier.

Operasjonssykepleierutdanningen skal kvalifisere kandidaten til å utøve kunnskapsbasert praksis og ha handlingskompetanse til å ivareta pasientens og pårørendes behov, ved planlagt og akutt kirurgisk undersøkelse og behandling. Kandidaten skal kunne utøve operasjonssykepleie i den sterilt utøvende og koordinerende funksjon i et høyteknologisk miljø.

Etter endt utdanning skal kandidaten kunne utøve personsentrert operasjonssykepleie til mennesker i alle aldre i et individ-, gruppe- og samfunnsperspektiv. Videre skal kandidaten ha kompetanse og holdninger som danner grunnlag for likeverdige helse- og omsorgstjenester for alle grupper i samfunnet.

Kandidaten skal kunne møte samfunnets og helsevesenets behov for operasjonssykepleie og bidra til å løse utfordringene knyttet til teknologisk utvikling, inkludert nye og innovative behandlingsmetoder.

Operasjonssykepleieren skal bidra til å dekke pasientens grunnleggende og komplekse behov ved å ivareta den forebyggende, behandlende, lindrende og rehabiliterende funksjon slik at spesialisthelsetjenesten kan ivareta sine ansvarsområder. Kandidaten skal kunne utøve operasjonssykepleie i samsvar med helselovgivningens krav til yrkesutøvelse, og operasjonssykepleiefagets kunnskaper, verdier, kultur og historie. I tillegg har operasjonssykepleieren et særskilt ansvar for å utføre og lede kirurgisk leiring og smittevern der operasjonssykepleie utføres.

Kandidaten skal i pasientrettet arbeid kunne utføre selvstendige systematiske kliniske vurderinger og kritisk vurdere disse i den sterilt utøvende og koordinerende funksjon. Videre skal kandidaten kunne samhandle og kommunisere i tverrprofesjonelle team slik at pasientsikkerheten ivaretas.

Operasjonssykepleieren skal ha praktisk, teoretisk og vitenskapelig kunnskap som er gjensidig utfyllende og sikrer profesjonsutøvelsen i både den sterilt utøvende- og koordinerende funksjon. Med faglig kritisk refleksjon og analyse skal operasjonssykepleieren anvende relevant forskning i direkte pasientkontakt, i undervisning og kvalitets- og

vitenskapelig arbeid. Operasjonssykepleieren skal også bidra til innovasjon, endrings- og forbedringsarbeid og brukermedvirkning på individ- og systemnivå.

§ 3. Kompetanseområder

Operasjonssykepleierutdanningen skal gi læringsutbytte i tråd med kravene i kapittel 2 til 7 for utdanning på 120 studiepoeng og kapittel 2 til 6 for utdanning på 90 studiepoeng, under følgende kompetanseområder:

- Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse
- Operasjonssykepleie - etikk, kommunikasjon og samhandling
- Operasjonssykepleie - faglig ledelse, kvalitet og pasientsikkerhet
- Teknologi, innovasjon og entreprenørskap
- Vitenskapsteori og forskningsmetode
- Fordypning i vitenskapsteori og forskningsmetode

Kapittel 2. Læringsutbytte for kompetanseområdet klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse

§ 4 Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse - Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om organsystemers anatomi, fysiologi og patofysiologi med særlig relevans for operasjonssykepleie
- b. har avansert kunnskap om mikrobiologi, smitterisiko, antibiotikabruk, resistensutvikling og smittevern
- c. har avansert kunnskap om kirurgi, kirurgiske prinsipper, kirurgiske undersøkelser og kirurgisk leiring som er relevant for yrkesutøvelsen
- d. har avansert kunnskap om kirurgiske instrumenter, deres bruksområder og steriltforsyningskjeden
- e. har inngående kunnskap om farmakologi og legemiddelbehandling med relevans for operasjonssykepleie

§ 5 Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan selvstendig gjennomføre systematiske kliniske vurderinger av den elektive og akutt og kritisk syke operasjonspasienten
- b. kan anvende relevant kunnskap for klinisk beslutningstaking og handling relatert til symptomer og kliniske tegn på manglende dekning av grunnleggende behov
- c. kan bruke relevante smittevernstiltak, rettet mot pasienten, miljøet og aktuell kontekst, inkludert aseptisk arbeidsmetode
- d. kan bruke relevant kunnskap i selvstendig gjennomføring av kirurgisk leiring av operasjonspasienten

§ 6 Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i operasjonssykepleie for å utføre kliniske vurderinger, beslutninger og handlinger i samarbeid med egen og andre faggrupper

- b. kan anvende kunnskap og ferdigheter om smittevern og kirurgisk leiring for å vurdere behov, iverksette og lede smittevernstiltak og kirurgisk leiring der operasjonssykepleie utøves
- c. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter om kirurgiske instrumenter

Kapittel 3. Læringsutbytte for kompetanseområdet operasjonssykepleie- etikk, kommunikasjon og samhandling

§ 7 Operasjonssykepleie- etikk, kommunikasjon og samhandling

- Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om personsentrert operasjonssykepleie, herunder avansert kunnskap om operasjonspasienten, pårørende og helsepersonell sine vanligste opplevelser, reaksjoner og erfaringer ved sykdom og aktuelle etiske dilemmaer
- b. har avansert kunnskap om kommunikasjon, tverrprofesjonelt samarbeid og samhandling på individ-, gruppe- og organisasjonsnivå i operasjonsavdelingen
- c. har inngående kunnskap om relevante undervisnings- og veiledningsmetoder
- d. har avansert kunnskap om pasientens og pårørendes behov i et alders-, kjønns-, sosialt- og flerkulturelt perspektiv
- e. kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i operasjonssykepleiens historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

§ 8 Operasjonssykepleie- etikk, kommunikasjon og samhandling - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke metoder for personsentrert tilnærming i utøvelsen av faglig forsvarlig operasjonssykepleie i samsvar med helselovgivning og profesjonsetikk
- b. kan gjennomføre undervisning og veiledning av studenter og medarbeidere

§ 9 Operasjonssykepleie- etikk, kommunikasjon og samhandling - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere, vurdere og håndtere komplekse og kritiske situasjoner i samsvar med helselovgivning og profesjonsetikk
- b. kan kommunisere og samhandle tverrprofesjonelt i komplekse pasientsituasjoner i et høyteknologiske miljø for å ivareta pasientsikkerhet og et godt arbeidsmiljø
- c. kan anvende kulturkompetanse i vurdering, planlegging, gjennomføring og evaluering av operasjonssykepleie
- d. kan kommunisere om faglige problemstillinger innenfor operasjonssykepleie, både tverrprofesjonelt og til allmenheten

Kapittel 4. Læringsutbytte for kompetanseområdet operasjonssykepleie - faglig ledelse, kvalitet og pasientsikkerhet

§ 10 Operasjonssykepleie - faglig ledelse, kvalitet og pasientsikkerhet – Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om risikofaktorer for å kunne forebygge komplikasjoner som følge av kirurgisk undersøkelse og behandling perioperativt
- b. har inngående kunnskap om pasientsikkerhet, kontrollrutiner og kvalitetskontroll- og forbedringsarbeid relatert til operasjonssykepleie
- c. har inngående kunnskap om kunnskapsbasert praksis
- d. har inngående kunnskap om ledelse og organisering av operasjonssykepleie
- e. har inngående kunnskap om risikofylte overganger i det perioperative forløpet
- f. har inngående kunnskap om ressursbruk, prioriteringer og bærekraft i operasjonsavdelingen

§ 11 Operasjonssykepleie - faglig ledelse, kvalitet og pasientsikkerhet – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere risikofaktorer relatert til pasient og inngrep, samt iverksette tiltak for å forebygge komplikasjoner
- b. kan analysere og vurdere tilgjengelige ressurser og bærekraft i prioritering, koordinering, administrering, iverksetting og evaluering av operasjonssykepleie
- c. kan analysere, vise sammenhenger og integrere medisinske og naturvitenskapelige fag som grunnlag for utøvelse og dokumentasjon av operasjonssykepleie

§ 12 Operasjonssykepleie - faglig ledelse, kvalitet og pasientsikkerhet - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å utøve personsentrert operasjonssykepleie, og ved behov gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver
- b. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i ledelse, både i den sterilt utøvende og koordinerende funksjonen
- c. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å ivareta pasientsikkerheten i risikofylte overganger i det perioperative forløpet

Kapittel 5. Læringsutbytte for kompetanseområdet teknologi, innovasjon og entreprenørskap

§ 13 Teknologi, innovasjon og entreprenørskap - Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om relevant teknologi som brukes til behandling, undersøkelse og overvåkning av operasjonspasienten
- b. har inngående kunnskap om verktøy og metoder for innovasjonsprosesser, implementering av ny kunnskap og metoder for å kunne utføre kvalitetsarbeid

§ 14 Teknologi, innovasjon og entreprenørskap - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke og administrere relevant teknologi, inkludert medisinsk-teknisk utstyr
- b. kan bruke relevante metoder som sikrer faglig forsvarlig utøvelse og kvalitet når innovativ teknologi implementeres i operasjonsavdelingen

§ 15 Teknologi, innovasjon og entreprenørskap - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i bruk og utvikling av teknologi innen operasjonssykepleie
- b. kan bidra i kvalitets- og innovasjonsarbeid for å forbedre operasjonssykepleie

Kapittel 6. Læringsutbytte for kompetanseområdet vitenskapsteori og forskningsmetode

§ 16 Vitenskapsteori og forskningsmetode - Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om forskningsprosessen med grunnlag i vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori, forskningsmetoder og forskningsetikk

§ 17 Vitenskapsteori og forskningsmetode – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke relevante metoder for å systematisk innhente og kritisk vurdere ulike former for kunnskap for å løse kliniske og teoretiske problemstillinger

§ 18 Vitenskapsteori og forskningsmetode - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere kliniske og teoretiske problemstillinger, og vurdere aktuelle forskningsmetoder og forskningsetiske problemstillinger

Kapittel 7. Læringsutbytte for kompetanseområde Fordypning i vitenskapsteori og forskningsmetode

§ 19 Fordypning i vitenskapsteori og forskningsmetode –Kunnskap

Kandidaten

- a. har spesialisert innsikt i et avgrenset område relevant for operasjonssykepleie

§ 20 Fordypning i vitenskapsteori og forskningsmetode - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan planlegge og gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller kvalitetsarbeid under veiledning og i tråd med forskningsetiske prinsipper

§ 21 Fordypning i vitenskapsteori og forskningsmetode - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan kritisk analysere og vurdere ulike vitenskapsteoretiske, metodiske og forskningsetiske tilnærminger ved planlegging og gjennomføring av forsknings- eller kvalitetsarbeid

- b. kan formidle fag- og forskningsresultater som er relevante for fagområdet og operasjonssykepleie

Kapittel 8. Studiets oppbygning og praksisstudier

§ 22 Studiets oppbygning

Utdanningen skal ha en oppbygning som viser hvordan de ulike fagområdene bygger på hverandre og bidrar til at klinisk og vitenskapelig kompetanse utvikles og integreres. Videre skal oppbygningen sikre progresjon og fordypning, og sikre integrering mellom teori og praksis på en måte som understøtter læringsutbyttebeskrivelsene. Hvert studieår skal inneholde både teori- og praksisstudier.

Det skal tilrettelegges for at kandidater kan avslutte utdanningen etter 90 studiepoeng.

§ 23 Praksisstudier

Praksisstudier utgjør en integrert del av studiet. Kvaliteten i praksisstudiene og hvordan de virker sammen med undervisningen ved utdanningsinstitusjonene er avgjørende for den samlede studiekvaliteten. Praksisstudiene skal utformes slik at de sikrer at læringsutbyttene oppnås. Det skal tilstrebes kontinuitet i praksisoppfølgingen mellom utdanningsinstitusjon og praksistilbyder.

Praksisstudiene skal utgjøre minimum 28 uker à 40 timer total arbeidsbelastning per uke. Studenten skal kunne benytte en dag i uken til egenstudier eller andre relevante læringsaktiviteter. I tillegg kan utdanningen legge til rette for to uker ferdighetstrening og simulering.

Det bør legges til rette for at studenten får erfaring med både dag- og vaktarbeid i pasientens behandlingsskjede i spesialisthelsetjenesten. Videre skal praksisstudiene fortrinnsvis inneholde ortopedi og bløtdelskirurgi. Ved utvelgning av praksistilbydere skal utdanningsinstitusjonene forsikre seg om at det tilbys relevante læresituasjoner, kunnskapsbaserte tjenester og kompetente veiledere.

Utdanningsinstitusjonen har ansvar for å følge opp studentene hos praksistilbyder, skal være oppdatert i praksistilbyders problemstillinger, og bistå i pedagogiske spørsmål inkludert planlegging av læringsaktiviteter, veiledningsmetodikk og evaluering. Praksistilbyderen har ansvar for den daglige veiledningen og oppfølgingen av studentene, og skal sørge for at praksisveileder normalt er av samme profesjon som den som blir veiledet. Praksisveileder skal ha relevant faglig kunnskap og bør som hovedregel ha formell veiledningskompetanse.

Utdanningsinstitusjonen skal inngå samarbeidsavtaler med praksistilbyderen. Avtalene skal regulere ansvar, roller, kapasitet på praksisplasser, kompetanse og samarbeidsarenaer på alle relevante nivå og kan også regulere forsknings- og utviklings- og innovasjonssamarbeid.

Kapittel 8. Ikrafttredelse og overgangsordninger

§ 24. Ikrafttredelse og overgangsordninger

Forskriften trer i kraft 1. juli 2021. Institusjoner som tilbyr operasjonssykepleierutdanning kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2022. Fra 2023 skal alle institusjoner som tilbyr operasjonssykepleierutdanning følge forskriften. Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 1. juli 2025. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. desember 2005 nr. 1385 til rammeplan for operasjonssykepleierutdanning.

Universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen, kan likevel tilby eksamen etter nevnte rammeplan inntil 31.12.2027.